

JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH.

Arabboyev Qahramon Tohirjonovich

Qo'qon davlat pedagogika instituti katta o'qituvchisi

Axmedov Muhammadjon Inomjon o'g'li

Qo'qon davlat pedagogika instituti talabasi

ANOTATSIYA

Maqolada umumta'lim maktablari jismoniy tarbiya darslarida pedagogik texnologiyalarni joriy etishning ijtimoiy muhimligi yozilgan. Shuningdek, jismoniy tarbiya darslarida joriy etiladigan pedagogik texnologiyalarni usullari va qo'llash usullari ham yoritilgan.

Kalit so'zlar: jismoniy tarbiya darslari, pedagogik texnologiyalar, o'quv maqsadlari.

Hozirgi davrda yangi pedagogik texnologiya asosida o'qitish haqida matbuotda turli-tuman fikrlar bildirilmoqda. Ta'limga yangicha, texnologik yondashish haqida fikr yuritilishi tasodifiy hol emas. Yangi pedagogik texnologiya asosida o'qitishni yo'lga qo'yish, ta'lim jarayonini o'quvchilar uchun tushunarli va qiziqarli sohalarini yaratish uchun tinimsiz izlanish o'qituvchining muhim vazifasi bo'lib qolmoqda. Shunday qilish kerakki, o'quvchilar pedagogik jarayonning faol subyektlariga aylansinlar. Barcha ta'lim turlari kabi jismoniy tarbiya darslarida ham pedagogik texnologiyalarni qo'llash muhim ahamiyatga egadir. Chunki jismoniy tarbiya darslari o'quvchilarning nafaqat jismoniy, balki aqliy rivojlanishini ta'minlaydi, o'quvchilarni faollashtirish, mutaqil ishlashga o'rgatish, ta'limning keyingi bosqichlarida o'quvchilarning ta'lim jarayonining faol subyektlariga aylanishlarida muhim ahamiyat kasb etadi. Lekin pedagogik adabiyotlarda jismoniy tarbiya darslari ta'lim texnologiyasi masalalariga kam e'tibor berilgan. Pedagogik texnologiyalarni qo'llashda jismoniy tarbiya ta'limining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olish muhimdir.

Keyingi yillarda pedagogik texnologiya har xil mualliflar turli xil ta'rif bermoqdalar. Bu ta'riflar har bir muallifning pedagogik texnologiyaga turlicha yondashuvidan darak beradi. Ulardan ba'zilari:

V.P.Bespalko: "har qanday faoliyat yoki texnologiya, yoki san'at bo'lishi mumkin. San'at ichki sezgi (intuitsiya)ga, texnologiya esa fanga asoslanadi. hammasi san'atdan boshlanadi va texnologiya bilan tugaydi va yana qaytadan boshlanadi" - degan edi.

Sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, gandbol)ni rivojlantirish va mashg'ulotlarni takomillashtirishning dolzarb muammolari

M.Ochilov "Pedagogik texnologiya – tizimli, texnologik yondashuvlar asosida ta'lim shakllarini qulaylashtirish, natijasini kafolatlash va obyektiv baholash uchun inson salohiyati hamda texnik vositalarning o'zaro ta'sirini inobatga olib, ta'lim maqsadlarini oydinlashtirib, o'qitish va bilim o'zlashtirish jarayonlarida qo'llaniladigan usul va metodlar majmuidir", degan ta'rifni beradi.

Keltirilgan ta'riflarni ilmiy-falsafiy nuqtai nazaridan tahlil qiladigan bo'lsak, uzoq horijda berilgan ta'riflar bilan MDH mamlakatlari olimlari bergan ta'riflari bir-biriga yaqin kelsa-da, farqi ham anchaligini ko'ramiz. Jumladan, YUNESKO ta'riflarida tizimli yondashuv tamoyillariga alohida urg'u berilgan. Ta'lim texnologiyasiga pedagogikada yangi tushuncha yoki ta'lim jarayonini tashkil etishning tamoman yangi usuli ham deb qaramaslik kerak. Ta'lim texnologiyasi mavjud tajribalarning ilg'or, o'quvchilar uchun qulay shakllarini saqlagan va ijodiy rivojlan-tirgan holda o'quvchilardagi bilim va qobiliyatlarni rivojlantirish uchun juda qulay yo'llar bilan ta'lim funksiyasini amalga oshirishdagi mahorat, qobiliyat va san'at tushuniladi. Hozirgi davrda yangi pedagogik texnologiya asosida o'qitish haqida matbuotda turli-tuman fikrlar bildirilmoqda. Ta'limga yangicha, texnologik yondashish haqida fikr yuritilishi tasodifiy hol emas. Yangi pedagogik texnologiya asosida o'qitishni yo'lga qo'yish, ta'lim jarayonini o'quvchilar uchun tushunarli va qiziqarli sohalarini yaratish uchun tinimsiz izlanish o'qituvchining muhim vazifasi bo'lib qolmoqda. Shunday qilish kerakki, o'quvchilar pedagogik jarayonning faol subyektlariga aylansinlar

Pedagogik texnologiyaning asosi yoki zamini pedagogik tizim hisoblanadi. Pedagogik tizim - shaxsda ma'lum sifatlarni shakllantirishga qaratilgan umumiy maqsad asosida ta'sir etishning metod, vosita, jarayonlarning o'zaro bog'liq majmuidir. Har qanday jamiyatda pedagogik tizimning maqsadi jamiyatning shaxsni shakllantirishga qo'ygan talablari asosida belgilanadi va jamiyat talablari asosida tizim ham o'zgarishi mumkin. Juda ko'p tadqiqotlarga asoslangan holda V.P.

Bespalko pedagogik tizimning o'zaro bog'liq 6 ta elementini ko'rsatadi.

Bular: 1) o'quvchi;

2) ta'lim - tarbiyaning maqsadi;

3) mazmuni;

4) didaktik jarayoni;

5) o'qituvchi yoki texnik vositalar;

6) ta'lim - tarbiyaning tashkiliy shakllari.

Ta'lim maqsadlarini boshqacha tarzda o'quv maqsadlari, deb ham atashadi. O'quv maqsadlari ta'lim jarayoni oxirida kutilayotgan natijaning yozma tavsifidan iborat. Ma'lumki, jonli ta'lim jarayonida ikki tomon: ta'lim oluvchi va ta'lim

Sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, gandbol)ni rivojlantirish va mashg'ulotlarni takomillashtirishning dolzarb muammolari

beruvchi ishtirok etadi. O'quv maqsadlari ta'lim jarayonini ishtirokchilarning qaysi biri tomonidan qaralishiga qarab, o'rganish va o'rgatish maqsadlariga ajratiladi. Ta'lim jarayoni natijasida, ta'lim beruvchi, ya'ni, o'rgatuvchining nimaga erishgani muhim bo'lgani uchun, kelgusida o'quv maqsadlari deganda, o'rganish maqsadlarini tushunamiz.

Xulosa

qilib shuni aytish mumkinki, ta'limning zamonaviy texnologiyalari dars davomida rag'batlantiruvchi, qulay muhit yaratishga yordam beradi. Biroq zamonaviy ta'lim va axborot texnologiyalarini joriy etish ularning an'anaviy o'qitish usullarini to'liq o'rnini bosishini anglatmaydi, balki uning tarkibiy qismi bo'ladi. Zero, pedagogik texnologiya – o'rganish nazariyasiga asoslangan va rejalashtirilgan natijalarni ta'minlovchi o'quv faoliyatini tashkil etish usullari, uslubiy texnikasi, shakllari yig'indisidir.

Zamonaviy ta'lim tizimi o'qituvchiga ko'plab innovatsion usullardan "o'zini" tanlash va o'z ish tajribasiga yangicha qarash imkoniyatini beradi. Bugungi kunda zamonaviy darsni muvaffaqiyatli o'tkazish uchun o'z pozitsiyangizni qayta ko'rib chiqish, nimaga va nima uchun o'zgarishlar kerakligini tushunish va birinchi navbatda o'zingizni o'zgartirish kerak.

Yuqorida sanab o'tilgan hamma tomonlar darsga xos bo'lib:

1. Maktabda o'rganish maqsadida erishish uchun yaxshi imkoniyat yaratadi – hamma o'quvchilarni mustaqil mehnat hayotiga tayyorlash.
2. Jismoniy mashqlar bilan muntazam shuhullanish talabani shakllantirish, salomatligini mustahkamlash.
3. Butun hayot davomida yuqori jismoniy tayyorgarlikni ushlab turish va boshqalardan iborat.
4. Bular pedagog rahbarligi asosida bilimlar tizimi va va faoliyat usulini o'zlashtirib olishlari, tarbiyalanishlari va rivojlanishlari kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

23. Arabboyev Qahramon Tohirjonovich. "SPORTDA BASHORAT QILISH MUAMMOLARI". *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY*, May 2024, pp. 39-43,

24. Tohirjonov Hojiakbar Qahramon o'g'li. "JISMONIY TARBIYA VA SPORT MASHG'ULOTLARIDA SHAXS TARBIYASI". *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY*, May 2024, pp. 493-6,

25. Tokhirzhonovich, Arabboev Kakhramon. "The effect of physical activity on the body of schoolchildren in physical education lessons." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 11.12 (2023): 112-115.

Sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, gandbol)ni rivojlantirish
va mashg'ulotlarni takomillashtirishning dolzarb muammolari

26. Tohirjonovich, Arabboyev Qahramon. "THE ROLE OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN STUDENT ACTIVITY AND LIFESTYLE." *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 12.09 (2023): 58-63.

27. Tohirjonovich, Arabboyev Qahramon. "SPORTDA BASHORAT QILISH MUAMMOLARI." *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY* (2024): 39-43.

28. Талипджанов, Алиджан Акрамович, and Бурханиддин Дониярджон Угли Рахмонов. "ПРИВЛЕЧЕНИЯ ЖЕНЩИН К СПОРТУ." *Proceedings of Scientific Conference on Multidisciplinary Studies*. Vol. 2. No. 4. 2023.

29. Akramovich, Talipdjanov Alidzhan. "PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 11.4 (2023): 225-230.

30. Akramovich, Talipdjanov Alijon, and Akhmedov Umidjon Usmonovich. "Pedagogical Requirements Of Physical Education Training In The Higher Education System." *Onomázein* 62 (2023): December (2023): 2365-2369.

31. Талипджанов, А. А., Б. Б. Нурматов, and А. А. Пармонов. "Учебно-тренировочный процесс по футболу." *International conference: problems and scientific solutions*. Vol. 1. No. 6. 2022.